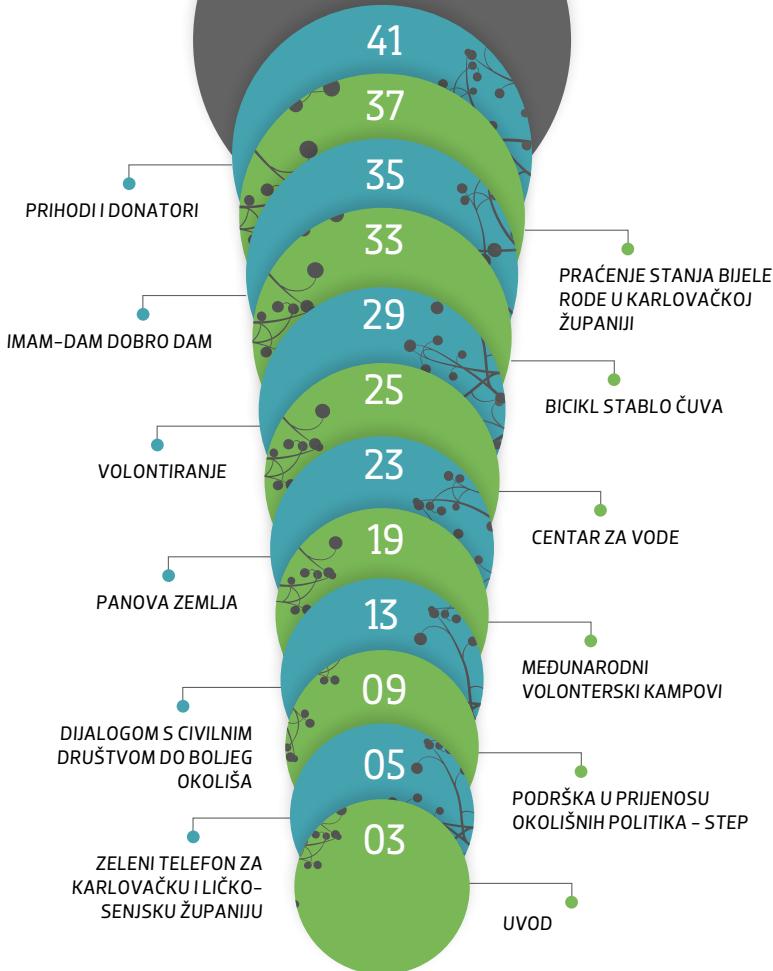
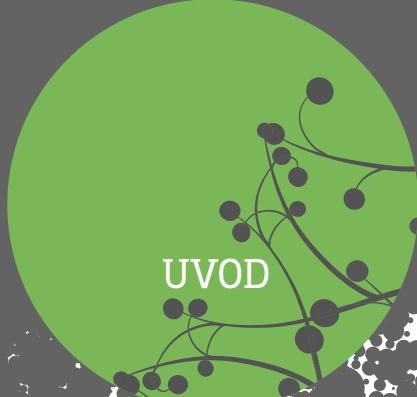

PAN, udruga za zaštitu okoliša i prirode,
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU U 2013.

SADRŽAJ

UVOD

K OVE GODINE SMO...

Kao i prethodnih godina, udruga Eko Pan s osobitom pažnjom posvetila se promicanju volonterstva i edukacije na području zaštite prirode i okoliša. Ponovno su organizirana dva međunarodna volonterska kampa (jedan u gradu Karlovcu, a drugi na zemljištu Panovog permakulturnog centra u selu Šćulac, pored Barilovića), a program korporativnog volontiranja učinio je još jedan korak naprijed – održana je izuzetno uspješna akcija čišćenja obale rijeke Kupe, u kojoj su, osim članova udruge i predstavnika Karlovačke pivovare, sudjelovali članovi ronilačkih i ribolovnih klubova te predstavnici i stanovnici brojnih gradskih četvrti. Upravo će na suradnji s gradskim četvrtima (koje prepoznajemo kao temeljne čimbenike u lociranju i rješavanju problema, ali i čuvare gradskog okoliša), biti naglasak u edukativnim i volonterskim aktivnostima tijekom 2014. godine.

Tijekom čitave godine nastojalo se raditi na provedbi akcijskog plana dokumenta Lokalna agenda za karlovačke rijeke; koordinacijska grupa nastavila je s radom, dogovoren je niz suradnji, krenulo se u realizaciju izrade tradicionalnog kupskog čamca te aktivno sudjelovalo u izradi logičke matrice projekta slatkovodog akvarija. Naredna godina biti će u potpunosti posvećena aktivnostima zaštite kopnenih voda, s posebnim naglaskom na ukazivanje problematike planova izgradnje hidroelektrana i direktne ugroženosti bioraznolikosti rijeke Korane.

Naš Zeleni telefon vrijedno je radio i zaprimio više od stotinu poziva građana koji su zajedno sa nama učestvovali u rješavanju problema okoliša.

I dalje smo kao dugogodišnji članovi Zelenog foruma, mreže okolišnih udruga i Zelenog telefona, mreže udruga koje provode program Zelenog telefona aktivno sudjelovali u zajedničkim kampanjama i aktivnostima mreža.

Osim starih partnerstava uspostavili smo i neka nova, projektna, i ostvarili sredstva iz I komponente programa IPA 2010 – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija koju financira Evropska Unija (EU), a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Jedno je partnerstvo na projektu "Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP (Support for Transposition of Environmental Policies)" sa udrugama zelena akcijom iz Zagreba i žmergom iz opatije, a drugo partnerstvo je na projektu "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša" sa Zelenom Istrom iz Pule, Zelenom akcijom iz Zagreba i ZEO Nobilisom iz Čakovca. Oba partnerstva za cilj imaju jačanje kapaciteta lokalnih udruga za provođenje politika zaštite okoliša na lokalnoj razini i jačanje suradnje između udruga i jedinica lokalne uprave i samouprave na pitanjima zaštite okoliša te poboljšanje primjene Arhuške konvencije u Hrvatskoj.

Permakulturni centar udruge polagano se razvija – vrijedno se radilo na dovršenju earthshipa, održive kuće od rabljenih auto guma, a samo zemljište poprima oblik permakulturne cjeline. U idućoj fazi nastaviti će se s održivom gradnjom i energijom, kroz niz radionica za učenike i zainteresirane građane, te ulaganjem u edukativne programe za same članove udruge koji će postati voditeljima permakulturnog centra.

U 2013. godini Eko Pan dobio je i novu web stranicu te pokrenuo program samofinanciranja udruge kroz projekt "Bicikl stablo čuva".

ZELENI TELEFON ZA KARLOVAČKU
I LIČKO-SENJSKU ŽUPANIJU

IZVJEŠTAJ O RADU ZELENOG TELEFONA TIJEKOM 2013. GODINE

Na Zeleni telefon Eko Pana tijekom 2013. godine zaprimili smo ukupno 114 (do 20.12.2013.) poziva građana.

Broj poziva po
mjeseциma i
kategorijama

Mjesec	Buka	Građnjia	Zračenje	Otpad	Promet	Razno	Rudarenje	Šume	Vode	Zelenilo	Zrak	Tlo	Životinje	Ukupno
siječanj		1		4	1	2				1				9
veljača				4	1	2				2			1	10
ožujak	1			4		1				1				10
travanj				14	1	1			4	3				23
svibanj		1	2	1				1	1	2				8
lipanj		1	1		1				2	2	2			9
srpanj			6						2	2			2	12
kolovoz			3			1			1	1				6
rujan	1			3		1			6				1	12
listopad		1		2				3						6
studeni				3						1			1	5
prosinac				1		1			2					4
Ukupno	2	2	2	47	4	10	0	1	22	17	2	0	5	114
%	1,75	1,75	1,75	41,23	3,51	8,78	0	0,87	19,30	14,91	1,75	0	4,39	100

U odnosu na protekle godine kada je rad na Zelenom telefonu bio isključivo baziran na volonterskom angažmanu članova Eko Pana broj poziva je i dalje u porastu. U odnosu na 2011. godinu kada je zaprimljen najveći broj poziva (74), povećanje na godišnjoj razini iznosi približno 35%. Bez obzira na sve teškoće s kojima se susrećemo u radu na Zelenom telefonu i dalje se na godišnjoj razini bilježi rast broja poziva. U odnosu na 2012. kada je broj poziva bio višestruko povećan (198), broj poziva je u padu. Napominjemo da je tijekom 2012. Zeleni telefon kroz projekt Eko Echo gostovao na Radio Mrežnici, što pokazuje da uz promociju i direktni pristup građanima, Zeleni telefon kao servis na usluzi građanima ima veliki potencijal za unaprjeđenje svog rada.

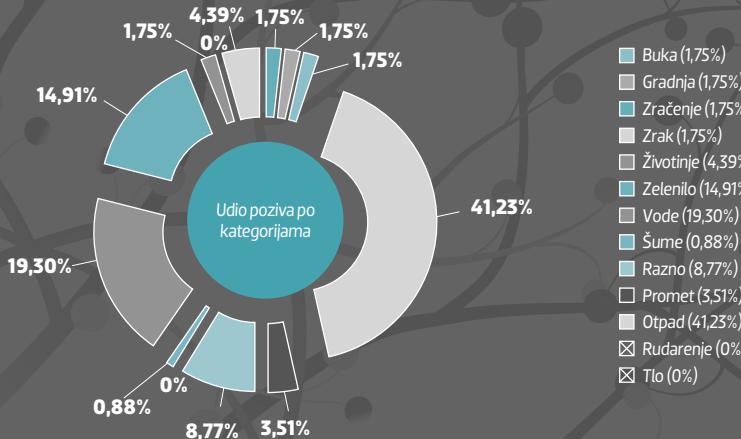
Iako je dugogodišnjim radom kao i postignutim rezultatima servis Zelenog telefona opravdao svoju ulogu u zajednici, te je prepoznat od strane građana, još uvijek se velikim dijelom bazira se na volonterskom radu članova Eko Pana.

Nažalost, vrijednost i doprinos lokalnoj zajednici u radu Zelenog telefona nisu dovoljno prepoznati od strane jedinica lokalne samouprave, prvenstveno od Grada Karlovca. Unatoč svim teškoćama, članovi Eko Pana i dalje će vrijedno nastojati pomoći građanima

u rješavanju problema u okolišu, pa i Gradu Karlovcu obavljajući često njihov posao u cilju poboljšanja kvalitete života naših sugrađana kroz zaštitu prirode i okoliša. Bez obzira na sve pozitivne pokazatelje u radu smatramo da još uvjek postoji veliki prostor za unaprjeđenje rada Zelenog telefona, osobito u smislu bolje vidljivosti na području cijele naše županije.

I dalje se najveći broj poziva odnosi na kategoriju OTPAD (47 poziva ili 41,2%) čime je nastavljen trend prijašnjih godina kada su problemi s otpadom kod građana izazivali najviše pozornosti. Osim uobičajenih poziva vezanih uz neprimjereno odlaganje i zbrinjavanje otpada, povećan je broj upita o mogućnostima odvojenog odlaganja pojedinih vrsta otpada. Vjerujemo da je razlog tome trendu polagano povećanje razine svijesti građana o potrebi primjerenoj zbrinjavanja otpada i njegovog odvajanja prema različitim vrstama otpada.

Kao i prethodnih godina ističemo da osim problema s divljim odlagalištima otpada najveći nedostatak u gospodarenju otpadom na razini grada i županije predstavlja nedostatak organiziranog sustava odvojenog sakupljanja otpada i postojanje manjih reciklažnih dvorišta lako dostupnih građanima. Upravo zbog toga nužno je što prije uspostaviti takav sustav gospodarenja otpadom na razini grada i županije, ali i zbog preuzetih obaveza u procesu pristupanja EU, kako se teret eventualnog novčanog sankcioniranja zbog neispunjena preuzetih obaveza ne bi "prelio" na leđa građana. Nužno je i kontinuirano provođenje edukacije građana, što također do sada nije učinjeno, kako bi sustav efikasno mogao zaživjeti.

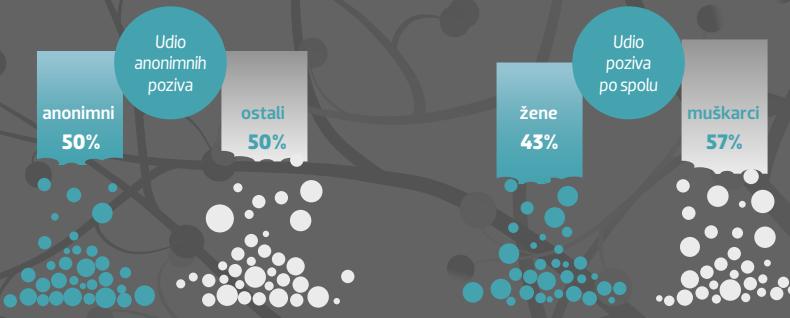

Od ostalih kategorija najzastupljenije su VODE (22 poziva ili 19,2%), ŽELENILO (17 poziva ili 14,9%) i RAZNO (10 poziva ili 8,7%). Udeo ostalih kategorija pojedinačno ne prelaze 5% od ukupnog broja zaprimljenih poziva. U kategoriji ŽIVOTINJE zaprimljeno je 5 poziva ili 4,3%, PROMET 4 poziva ili 3,5%, dok je u kategorijama ZRAK, BUKA, ZRAČENJE i GRADNJA zaprimljeno je po 2 poziva za svaku kategoriju. Kao što je vidljivo na Zeleni telefon zaprimamo

pozive gotovo u svim kategorijama, što pokazuje da građani prepoznaju niz različitih problema i oblika ponašanja kojima se degradiraju priroda i okoliš.

U kategoriji VODE najčešće su prijavljivani problemi tijekom ljetnih mjeseci kada je "pritisak" na rijeke najveći. Istimemo probleme vezano za ograničavanje pristupa i boravljenja na obalama rijeka. Često tijekom ljetnih mjeseci vlasnici parcela uz rijeke onemogućavaju slobodan pristup do vode (rijeka), što je neprihvatljivo obzirom da su vode temeljem pravnog okvira definirane kao opće dobro i imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske. Iako vlasnici parcela uz vode nemaju pravo na takvo ograničavanje pristupa vodi, njihovo ponašanje često zna biti izazvano neodgovornim ponašanjem pojedinaca koji borave uz rijeke (ostavljanje smeća i sl.).

Najizraženiji problem u takvim situacijama je izostanak nadzora nadležnih službi (vodočuvari i vodopravna inspekcija) koje bi trebale nadzirati što se događa na rijeckama, osobito tijekom ljetnih mjeseci. Izostanak vodopravne inspekcije na području grada i županije definitivno negativno utječe na učinkoviti nadzor nad onim što se događa na i oko naših rijeka. Daljnjom analizom prijava primjećujemo da su se na Zeleni telefon u 2013. godini više javljali pripadnici muškog spola (65 poziva) u odnosu na žene (49 poziva). Broj neanonimnih poziva (57) u 2013. godini izjednačio se sa brojem anonimnih. Udio anonimnih poziva tijekom godina se smanjuje u ukupnom broju zaprimljenih poziva što smatramo pozitivnim pomakom. Eko Pan putem Zelenog telefona u svakom izravnom kontaktu i razgovoru nastoji potaknuti građane na aktivno uključivanje u rješavanje problema. Građani u velikoj mjeri nisu upoznati sa svojim pravima prema tijelima javne vlasti, ali ponekad i obvezama. S druge strane djelovanje javnih službi svojom sporoču i tromošću građanima ne daje povjerenje u brzo i efikasno rješavanje problema. Istimemo da su jednostavniji problemi uspješno riješeni dok oni kompleksniji zahtijevaju u pojedinim situacijama više vremena za rješavanje. Od ukupnog broja zaprimljenih poziva oko 70% ih je uspješno riješeno.

Procjenjujući našu suradnju s nadležnim službama u 2013. godini, najviše prigovora možemo uputiti prema vodopravnoj i sanitarnoj inspekciji, koji su često u svom radu spori, ne poduzimaju zakonom propisane mjere koje im stoje na raspolaganju tijekom inspekcijskih nadzora i ne odgovaraju na prijave u zakonom propisanom roku.

PODRŠKA U PRIJENOSU OKOLIŠNIH POLITIKA - STEP

U O PROJEKTU

druge Zelene akcija iz Zagreba, Žmergo iz Opatije i Eko Pan iz Karlovca 6. travnja 2013. godine započele su provedbu projekta Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP (Support for Transposition of Environmental Policies). Projekt će trajati 18 mjeseci, financira ga Europska unija (88,89%) i Ured Vlade Republike Hrvatske za udruge (11,11%) u sklopu I komponente programa IPA 2010 – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija. Ukupan budžet projekta iznosi 165.282,90 eura, a provoditi ćemo ga u tri županije: Zagrebačkoj, Karlovačkoj i Primorsko–goranskoj.

Program: National Programme for Croatia under the IPA – Transition Assistance and Institution Building Component for 2010 (under Civil Society Facility)

Projekt: Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP (Support for Transposition of Environmental Policies)

Projekt finančira: Europska Unija (EU)

Projekt provode: Zelena akcija, Žmergo, Eko Pan u partnerstvu sa Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu

Pridruženi partneri: Zagrebačka županija, Karlovačka županija, Grad Samobor, Grad Karlovac, Grad Opatija i Općina Lovran

Broj ugovora: 2010-01-35-030403

OPĆI CILJ PROJEKTA:

• Povećati utjecaj lokalnih OCD-a u zagovaranju i praćenju prijenosa i provedbe politike zaštite okoliša i održivog razvoja u Hrvatskoj.

Specifični ciljevi:

- Povećati kapacitet lokalnih OCD-a za stvaranje i praćenje politike zaštite okoliša i prirode Zagrebačke, Karlovačke i Primorsko – goranske županije.
- Poboljšati javni dijalog i suradnju između lokalnih OCD-a i lokalne vlasti radi transparentne i participativne politike zaštite okoliša i prirode politike u Zagrebačkoj, Karlovačkoj i Primorsko – goranskoj županiji.

AKTIVNOSTI:

- Radionica o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti u pitanjima zaštite okoliša (ideje i najbolje prakse)
- Seminar o sudjelovanju javnosti u postupcima u pitanjima zaštite okoliša i prirode
- Informiranje građana i nadzor zaštite prirode i okoliša – Zeleni telefon
- Pravna pomoć građanima o pravu na pristup informacijama i sudjelovanju javnosti u pitanjima okoliša

- Radionice s predstvincima JLS i OCD radi analize županijskih politika i problema iz područja zaštite okoliša i prirode
- Seminar o policy ciklusu za JLS i OCD
- Regionalna konferencija o cross-sektorskim partnerstavima u politici zaštite okoliša i prirode
- Praktične radionice o samogradnji solarnih kolektora i recikliranju otpada za građane
- Javne rasprave o aktualnim pitanjima vezanim za zaštitu okoliša i prirode
- Internetska stranica o okolišu i prirodi u 3 županije

Provđene aktivnosti:

Radionica o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti u pitanjima zaštite okoliša (ideje i najbolje prakse)

Radionica "Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u provođenju politika zaštite okoliša – ideje i dobre prakse" održana je 12. lipnja 2013. u Opatiji. Na radionici su sudionici, predstavnici nevladinih organizacija i regionalnih/lokalnih vlasti iz projektnog područja, podijelili iskustva te primjere dobre i loše prakse vezane uz osnovna prava sudjelovanja javnosti u donošenju odluka vezanih za okoliš.

Seminar o sudjelovanju javnosti u postupcima u pitanjima zaštite okoliša i prirode

Seminar "Važnost sudjelovanja javnosti u kreirajući politiku zaštite okoliša" održan je 24. i 25. listopada 2013. godine u Karlovcu. Seminar je okupio predstavnike javnih institucija, organizacija civilnog društva za zaštitu okoliša.

Cilj seminara bio je poboljšati suradnju između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti u identificiranju najbolje prakse i identifikaciji postojećih problema sudjelovanja javnosti u postupcima zaštite okoliša i prirode u Zagrebačkoj, Karlovačkoj i Primorsko-goranskoj županiji. Seminar se fokusirao na postupke zaštite okoliša i prirode u Hrvatskoj koji su preneseni s pravnom stečevinom EU-a, u kojima je osigurano pravo sudjelovanja javnosti. Posebno su obrađeni postupci procjene utjecaja na okoliš (EIA), strateške procjene utjecaja na okoliš (SEA), postupak o cijelovitom sprječavanju i kontroli onečišćenja (IPPC) i postupak procjene utjecaja na ekološku mrežu (ENIA) s naglaskom na elementu prava sudjelovanja javnosti.

Na seminaru su predstavljeni primjeri dobre i loše prakse sudjelovanja javnosti u procesima vezanim za pitanja zaštite okoliša i prirode u ciljanim županijama, ali i primjeri takve prakse u zemljama EU.

više informacija: <http://zmergo2.wix.com/step-zmergo>

Eko Pan je na seminaru predstavio niz nepravilnosti u vođenju postupka procjene utjecaja na okoliš za MHE Brodarci na rijeci Kupi.

DIJALOGOM S CIVILNIM
DRUŠTVOM DO BOLJEG OKOLIŠA

O PROJEKTU

Projekt "Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša - Osposobljavanje okolišnih organizacija civilnog društva za nadzor i poticanje provedbe Aarhuške konvencije u Hrvatskoj" provodi Zelenu Istru u suradnji s nekoliko partnerskih okolišnih organizacija – Zelenom akcijom iz Zagreba, Eko Panom iz Karlovca i ZEO Nobilisom iz Čakovca. Suradnici na projektu su pravni stručnjaci sa zagrebačkog Pravnog fakulteta, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Državna škola za javnu upravu. Projekt traje 18 mjeseci, od travnja 2013. do rujna 2014. godine. Ukupna vrijednost projekta je 154.048,97 €, od čega EU financira 90% odnosno 138.644,07 €.

Trajanje projekta: 1. 4. 2013. – 31.10. 2014.

Partneri: Zelena Istra, Zelena akcija, Eko Pan, ZEO Nobilis

Suradnici: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državna škola za javnu upravu

Vanjski stručnjaci: Lana Ofak (Upravno pravo) i Tamara Ćapeta (Pravo EU) sa zagrebačkog Pravnog fakulteta, novinarka Maša Jerin, IT stručnjak Ivica Petrić

Ciljne županije: Istarska, Karlovačka, Međimurska, Zagreb

Ukupni iznos: 154.048,97 € – iznos koji financira EU 138.644,07 od čega 15.403,36 € pokriva Ured za udruge Vlade RH, iznos samofinanciranje 15.404,90 € ili 10% vrijednosti projekta.

Opći cilj: Poboljšanje primjene Arhuške konvencije u Hrvatskoj

Specifični ciljevi: Izgradnja kapaciteta okolišnih OCD-a za praćenje i provedbu AK u Hrvatskoj s naglaskom na pristup pravosuđu; Jačanje suradnje tijela javne uprave na državnoj i lokalnim razinama i akademskih institucija s okolišnim OCD-ima; Jačanje svijesti javnosti o pravu na pristup informacijama, sudjelovanju javnosti i pravu na pristup pravosuđu u pitanjima okoliša

Ciljne skupine: 25 okolišnih OCD-a (20 iz Zelenog foruma i 5 izvan); tijela lokalne i regionalne uprave (aktivnosti su fokusirane na tijela javne uprave u 4 županije, ali će se neke aktivnosti provoditi u svim županijama u HR).

AKTIVNOSTI

- Trening za pravnike koji rade u okolišnim OCD-ima i dva studenta/ice Pravnog fakulteta u ClientEarth Aarhus centru u Briselu
- Trening za okolišne OCD-e o pravima na pristup pravosuđu koja proizlaze iz AK i sudskoj praksi na tom polju
- Savjetodavna pomoć u postupcima PUO i SPUO, te pravna pomoć manjim okolišnim OCD-ima
- Praćenje provedbe propisa u vezi s AK i analiza implementacije javne politike na tom polju
- Izrada priručnika o pravnim mogućnostima za OCD-e
- Razmjena iskustva s organizacijama iz regije i EU koje se bave AK
- Organizacija seminara za zaposlenike u tijelima javne uprave u suradnji s MZOIP i Državnom školom za javnu upravu

- Distribucija Smjernica za informiranje i sudjelovanje zainteresirane javnosti u postupcima procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO) i strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš (SPUO) tijelima lokalne uprave u cijeloj zemlji
- Priprema preporuka za poboljšanje sudjelovanja javnosti, zagovaranje njihovog usvajanja i distribucija preporuka svim tijelima javne uprave
- Izbor najboljeg primjera / tijela javne uprave organizacije uspješnog sudjelovanja javnosti
- Adaptacija postojeće web stranice aarhus.zelena-istra.hr u skladu s potrebama ovog projekta
- Plasiranje informacija medijima

Provđene aktivnosti:

Trening u Clientearthu za pravnike zaposlene u okolišnim udrugama

U sklopu projekta "Dijalogom s civilnom društвom do boljeg okolišа", od 4. do 6. lipnja 2013. godine organiziran je trening za pravnike zaposlene u udrugama za zaštitu okolišа u ClientEarth centru u Briselu. Pravnici ClienEartha su prenijeli informacije i iskustva hrvatskim kolegama te ponudili suradnju u slučajevima koji će se voditi u Hrvatskoj.

vиše informacija:

<http://aarhus.zelena-istra.hr/node/94>

Ciklus seminara za zaposlenike u tijelima javne uprave u suradnji s MZOiP i Državnom školom za javnu upravu

Pula 24. rujna, Karlovac 25. rujna, Zagreb 26. rujna, Mursko Središće 27. rujna 2013. godine.

Eko Pan u suradnji s Zelenom Istrom kao nositeljem projekta je 25. rujna 2013. u Hrvatskoj obrnicičkoj komori u Karlovcu organizirao seminar "Informiranje i sudjelovanje javnosti: Jeste li spremni za promjenu? Alati za razumijevanje i primjenu transparentnog i inkluzivnog odlučivanja" namijenjen za predstavnike javne uprave na županijskoj i lo-

Detalj sa seminar
u Karlovcu za za-
poslenike u tijelima
javne uprave

kalnoj razini kako bi ih se potaknulo na dijalog s građanima a u procesima odlučivanja u pitanjima od javnog interesa.

više informacija:

<http://eko-pan.hr/blog/odrzan-seminar-u-sklupu-projekta-dijalogram-s-civilnim-dru-stvom-do-boljeg-okolisa/>

Trening za okolišne OCD-e o pravima na pristup pravosuđu koja proizlaze iz AK i sudskoj praksi na tom polju

Zagreb, 2. do 4. prosinac 2013.

Trodnevni trening "Pravne mogućnosti zaštite okoliša i kako se njima koristiti" vodili su pravni stručnjaci iz Zelene akcije Željka Leljak Gracin i Enes Čerimagić te prof. Lana Ofak sa zagrebačkog Pravnog fakulteta. Na treningu su sudjelovali predstavnici 20-ak udruga za zaštitu okoliša, ali i studenti upravnopravnog dijela Prava okoliša na pravnom studiju Pravnog fakulteta u Zagrebu. Cilj treninga bio je postizanje veće moći udruga u zahtijevanju poštivanja prava koja proizlaze iz Aarhuske konvencije, a očekivani rezultati veće razumijevanje okolišnog prava i udruge osnažene za korištenje pravnih instrumenata.

više informacija:

<http://eko-pan.hr/blog/trening-pravne-mogucnosti-zastite-okolisa-i-kako-se-njima-koristiti-zagreb-2-do-4-prosinac-2013/>

Više o projektu:

<http://aarhus.zelena-istra.hr/>

Projekt 'Dijalogram s civilnim društvom do boljeg okoliša' finansira EU.
Delegacija Evropske unije u RH Trg Žrtava Fašizma 6, 10000 Zagreb
T: +385 1 4896 500, F: +385 1 4896 555

Projekt 'Dijalogram s civilnim društvom do boljeg okoliša' sufinancira Ured za udruge Vlade RH.

Nepravilnosti u postupku procjene utjecaja na okoliš za "Sustav obrane od poplave Srednje Posavlje, 1. faza – MHE Brodarci" – JOŠ JEDAN SLUČAJ ZA SUD?

Karlovačke su rijeke oduvijek bile izuzetno važne za stanovnike Karlovca i okolice. Stoga je udruga Eko Pan je u svom djelovanju osobito fokusirana na rijeke kao najvažnijem prirodnom resursu koji je nužno sačuvati za buduće generacije. Na tom tragu je Eko Pan je tijekom 2011. i 2012. godine provodio projekt pod nazivom "Upravljanje i zaštita Karlovačkih rijeka" čiji je cilj bio uključivanje svih dionika u promišljanje i izradu strateškog dokumenta za održivo upravljanje, gospodarenje i korištenje rijeke. Nažalost, stanovnici grada Karlovca i Karlovačke županije izravno su osjetili kako se rijeckama može "oduzeti život" realiziranjem jednog projekta poput Hidroelektrane Lešće na rijeci Dobri, čije su štetne posljedice svakodnevno vidljive, iako je prošlo samo dvije godine od njezinoga puštanja u rad. Upravo takvi primjeri pokazuju da još uvjek ne postoji dovoljna razina svijesti među onima koji donose odluke kojima se utječe očuvanje i održivo upravljanje rijeckama.

MALA HIDROELEKTRANA BRODARCI

Tijekom 2011 i 2012. godine Eko Pan se aktivno uključio i u praćenje postupka procjene utjecaja na okoliš za zahvat izgradnje sustava obrane od poplave srednjeg Posavlja. Nositelj zahvata – Hrvatske Vode podnio je 29. srpnja 2011. godine zahtjev Ministarstvu zaštite okoliša i prirode za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za izgradnju "Sustava obrane od poplave Srednje Posavlje, izmjena dijela sustava u čvoru Brodarci pokraj Karlovca". Ministarstvo je 12. listopada 2011. godine donijelo rješenje kojime je ocijenilo da je za predmetni zahvat, obzirom na obilježja i lokaciju, potrebno provesti procjenu utjecaja zahvata na okoliš.

Godinu dana kasnije, 24. srpnja 2012. nositelj zahvata Hrvatske Vode podnio je ponovo zahtjev za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš zahvata: "Sustav obrane od poplave srednje Posavlje, dio čvora Brodarci 1. faza – Mala hidroelektrana Brodarci". Eko Pan se u postupak uključilo kao zainteresirana javnost i u zakonskom roku podnio Ministarstvu svoje mišljenje. Dana 11. listopada 2012. Ministarstvo donosi rješenje da za zahvat "Sustava obrane od poplave srednje Posavlje, dio čvora Brodarci 1. faza – MHE Brodarci" nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš već Glavnu ocjenu utjecaja zahvata na ekološku mrežu. ▶

NEUOBIČAJENE ČINJENICE "SLUČAJA" MALA HIDROELEKTRANA BRODARCI

Kuriozitet ovog slučaja leži u činjenici da je ponovno podneseni zahtjev iz 2012. u potpunosti identičan zahtjevu iz 2011. godine. Zanimljivo je kako su se u samo godinu dana "obilježja i lokacije" u tolikoj mjeri izmjenile da sada više nije potrebno provoditi cijeli postupak procjene utjecaja na okoliš. Eko Pan je i upozorio kako je potpuno nejasno koji su razlozi i pravni temelji ponovnog podnošenja istovjetnog zahtjeva u roku od godinu dana, naročito uvezvi u obzir kako su priložena stručna podloga i grafički prikaz u ponovljenom zahtjevu istovjetni zahtjevu o kojem je Ministarstvo već donijelo pravovaljano Rješenje.

Tu sumnje u nepravilnost cijelog postupka ne staju. Novo Rješenje Ministarstva od 11. listopada 2012. objavljeno je tek 25. studenog 2013. godine na stranici Ministarstva, čime je prekršen zakon. Osim toga, u Rješenju stoji da "na adresu Ministarstva nije došpijela ni jedna primjedba ili mišljenje javnosti i zainteresirane javnosti na planirani zahvat", što nije točno jer je Eko Pan u zakonskom roku podnio svoje pisane komentare. Ostaje potpuno nejasno te budi sumnju kako je Uprava za zaštitu prirode 2012. procijenila da za namjeravani zahvat nije potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš, dok je za isti zahvat samo godinu prije ocijenila da jest te detaljno obrazložila svoje stajalište. Uprava za zaštitu prirode u ponovljenom je postupku utvrdila da je dovoljno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Postupak Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu započeo je 2013., a Eko Pan se aktivno uključio i u taj postupak. Tijekom javnog izlaganja, koje je održano 3. svibnja 2013. godine, predstavnik Eko Pana je iznio niz primjedbi na zakonitost vođenja postupka. I samo javno izlaganje u sklopu postupka Glavne ocjene na ekološku mrežu obilovalo je nepravilnostima. Primjerice, nadležno tijelo koje je vodilo postupak nije osiguralo prisutnost nositelja zahvata na javnom izlaganju. Time je prisutnim predstavnicima javnosti onemogućen odgovor na postavljena pitanja i izgrana smisao informiranja i sudjelovanja javnosti u navedenom postupku. S obzirom na mnoge nepravilnosti, Eko Pan je podnio dvije tužbe protiv Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

MEĐUNARODNI
VOLONTERSKI KAMPOVI

O MEĐUNARODnim VOLONTERSKIM KAMPOVIMA.

Volonterski Centar Zagreb niz godina, svakog ljeta, u suradnji s lokalnim zajednicama, organizira volonterske kampove u različitim dijelovima Hrvatske. Prioritetna područja rada na volonterskim kampovima su: rad u područjima posebne državne skrbi (obnova, izgradnja, rad s društveno ugroženim skupinama), zaštita okoliša – ekološke aktivnosti (čišćenje, obnova i uređenje javnih gradskih i seoskih prostora, rad s djecom (posebice s posebnim potrebama), mirovni rad na regionalnom nivou (kroz radionice, edukaciju i regionalnu suradnju) te poticanje kulturnog i umjetničkog djelovanja kroz organizaciju festivala. Svrha i krajnji cilj svih aktivnosti je rješavanje konkretnih problema i zadovoljavanje općih potreba lokalne zajednice u kojoj se naša aktivnost provodi. Takvim se djelovanjem ostvaruje drugi vrlo bitni cilj – promicanje mobilnosti mladih ljudi. I ove godine organizirali smo dva međunarodna volonterska kampa, Eko Pan Overground i Eko Pan Underground.

EKO PAN OVERGROUND

Prvi međunarodni volonterski kamp "Overground" održan je 2013. godine od 1. do 15. srpnja u gradu Karlovcu. Volonteri na ovom kampu došli su iz Rusije, Južne Koreje, Španjolske, Francuske, Makedonije i Kanade. Također su im se pridružili i lokalni volonteri. Kamp je u suradnji s Eko Panom koordinirala voditeljica iz Volonterskog centra Zagreb u čijoj su organizaciji volonteri i došli u Karlovac. Ovogodišnji kamp bio je nastavak prošlogodišnjeg na kojem su se uređivali bastion sv. Josipa kao dijela karlovačke povijesne zvijezde. Ove godine volonteri su u suradnji s radnicima gradske tvrtke Zelenilo uredili i očistili šanac od korova i raslinja koji obavlja bastion sv. Josipa. Domaćin kampa bila je Prirodoslovna škola Karlovac.

Rezultati koji su ovim međunarodnim volonterskim kampom postignuti:

- uklonjen je korov i šikara u šancu oko bastiona sv. Josipa te je dodatno uređen okoliš oko bastiona sv. Josipa

Detalj s kampa
Eko Pan
Overground

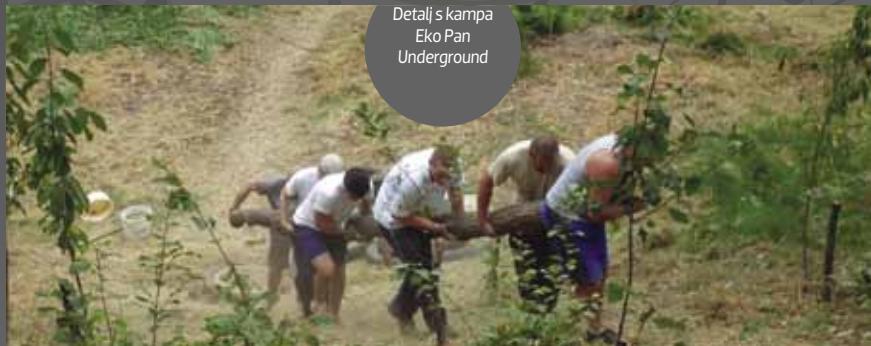
- očišćen je prostor ušća rijeke Korane u Kupu u gradskoj četvrti Gaza
- uređeno je i ponovno obojano dječje igralište ispred Centra za mlade na Gazi
- održano je interaktivno predavanje o karlovačkoj Zvijezdi i povijesti grada Karlovca koje je za volontere vodio kustos Muzeja grada Karlovca Igor Čulig
- održana je zabavna i edukativna večer na bastionu sv. Josipa za volontere gdje su im Dubovački streličari prezentirali povijest starog grada Dubovac i održali prezentaciju gađanja lukom i strijelom
- održane su dvije konferencije za medije
- promovirano je volontерstvo kao koristan i zanimljiv oblik društvene solidarnosti
- turistički je promoviran grad Karlovac i Karlovačka županija
- organiziran je izlet na Plitvička jezera za volontere
- promovirano je volontерstvo u zajednici
- potaknut je multikulturalni dijalog i razumijevanje

U međunarodnom volonterskom kampu Eko Pan Overground sudjelovalo je 9 stranih volontera/volonterki (Kyuhee Kim iz Republike Koreje, Karine Montblear iz Kanade, Juan Sanchez Lopez i Juan Francisco Navarrete Sanchez iz Španjolske, Ivana Nikolovska iz Makedonije, Daria Zolotareva i Anastasiya Parinova iz Rusije i Claire Velicitat i Adele Hitzel iz Francuske.), 1 volonterkica iz Volonterskog centra Zagreb i 5 volontera iz Eko Pana, te 8 radnika gradske tvrtke Zelenilo.

EKO PAN UNDERGROUND

D 12. do 28. 8. 2013. održan je drugi međunarodni volonterski kamp u organizaciji Eko Pana i Volonterskog centra Zagreb. Kao i prošle godine radovi se odvijaju u i oko OŠ Barilović u Bariloviću, te na Panovoj zemlji u Ščulcu. Smještaj za volontere osigurala je OŠ Barilović. Volonteri na ovom kampu došli su iz Italije, Belgije, Francuske, Turske, Ukrajine i Španjolske, ali u radu su im pomogli i lokalni volonteri.

Detalj s kampa
Eko Pan
Underground

Rezultati koji su ovim međunarodnim volonterskim kampom postignuti:

- uređeno i pripremljeno zemljишte za daljnju sadnju voćnjaka osnovne škole u Bariloviću
- izgrađen spiralni vrt za OŠ Barilović kao zahvala za domaćine
- zemljишte permakulturnog centra udruge Eko Pan očišćeno od korova, i redovno košena trava
- dovršeni zidovi earthshipa
- izrađena i postavljena krovna konstrukcija earthshipa
- izgrađene stepenice tehnikom earthshipa
- održana interkulturnala večer
- promovirano volonterstvo kao koristan i zanimljiv oblik društvene solidarnosti
- turistički promovirana Općina Barilović i Karlovačka županija
- organiziran izlet na Plitvička jezera za volontere

U međunarodnom volonterskom kampu Eko Pan Underground sudjelovalo je 11 stranih volontera/volonterki (Madmar Farid (Belgija), Gaëlle Bronn (Francuska), Güldane Oku (Turska), Ielyzaveta Zherdetska (Ukrajina), Judith Berckel (Francuska), Manuel Domingo Franco (Španjolska), Maria Berasaluce Fernandez (Španjolska), Mélanie Perez (Francuska), Rabia Bovkir (Turska) i Antonio Costantino (Italija)), 1 volonterka iz Volonterskog centra Zagreb i 6 volontera iz Eko Pana, te 5 lokalnih volontera.

Vjerujemo kako smo s oba projekta:

- uspješno promovirali različite oblike volontiranja te važnost održivog razvoja
- upozorili na važnost očuvanja kulturno-povijesne baštine Karlovca
- na zanimljiv i koristan način doprinijeli lokalnoj zajednici
- promovirali rad naše udruge te ponudu naše županije

Zahvaljujemo se:

- svim volonterima, učesnicima Kampova
- Turističkoj zajednici grada Karlovca
- Volonterskom centru Zagreb
- Osnovnoj školi Barilović
- Prirodoslovnoj školi Karlovac
- Dubovačkim streljačarima
- Gradskom muzeju Karlovac
- Gradskim tvrtkama "Zelenilo" i "Čistoća"
- Općini Barilović
- i Karlovačkoj pivovari na dugogodišnjoj suradnji i kontinuiranoj potpori

Karlovačka pivovara

DIO HEINEKEN KOMPANIJE

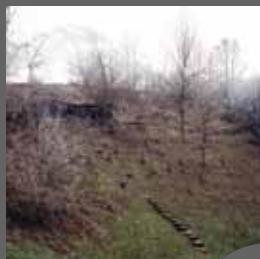
PANOVA ZEMLJA

www.panova.com
+381 63 22 00 00

O IDEJI I PROJEKTU

okoliči Karlovca, općini Barilović, selu Šćulac, udruga Eko Pan vlastitim je sredstvima kupila zemljište s namjerom izgradnje permakulturnog centra.

Centar kao pokazno – praktični primjer življenja prema načelima održivog razvoja, polaganu se razvija, a sve što je do sada izgrađeno postignuto je isključivo volonterskim radom. Vrijedno se radilo na dovršenju earthshipa, održive kuće od rabljenih auto guma, a samo zemljište poprima oblik permakulture celine. U idućoj fazi nastaviti će se s održivom gradnjom i energijom, kroz niz radionica za učenike i zainteresirane građane, te ulaganjem u edukativne programe za same članove udruge koji će postati voditeljima permakulturnog centra. Dugoročno, cilj nam je razviti program Škola o prirodi u prirodi za djecu predškolske i školske dobi. Projektom bi kroz dio kontinuiranih radionica, a kasnije kroz program na jednodnevnoj i višednevnoj bazi djeci omogućili direktno upoznavanje s različitim staništima (rijeka, močvara, šuma, livada, itd.) i njihovim elementima i ukazali im na važnost održavanja skladnih odnosa u njima i njihove zaštite.

Detalji s Panove zemlje

CENTAR ZA VODE

O CENTRU ZA VODE

Kako bi se omogućila održivost projekta provedenog 2010./2011. "Upravljanje i zaštita karlovačkih rijeka", ali i olakšala provedba Lokalne agende za karlovačke rijeke te nastavilo s provedbom programa zaštite kopnenih voda, osnovan je Centar za vode.

U ovom trenutku Centar se bavi održavanjem baze podataka o vodama te provedbom akcijskog plana Lokalne agende. Kako bi se ostvarila što kvalitetnija i transparentnija provedba Lokalne agende Centar kontinuirano održava komunikaciju i suradnju s članovima Projektnog odbora i Tematskih vijeća projekta.

SASTANCI ČLANOVA PROJEKTNOG ODBORA I ČLANOVA TEMATSKIH SKUPINA LOKALNE AGENDE ZA KARLOVAČKE RIJEKE

Centar za vode Eko Pana u ovoj godini održao je dva sastanka članova Projektnog odbora i članova tematskih skupina Lokalne agende za karlovačke rijeke.

Prvi ovogodišnji sastanak održan je 22. ožujka u Centru za mlade na Gazi. Sastanku je prisustvovalo deset članova. Na sastanku se raspravljalo o aktivnostima koje će se iz Lokalne agende za karlovačke rijeke provoditi u 2013. godini. Doneseni su zaključci da će Eko Pan prijaviti projekt na gradski natječaj za udruge, a cilj je napraviti tradicionalni kupski i koranski čamac te vratiti ljudе na rijeke pomoću korištenja tih čamaca. Druga odluka bila je o organizaciji velikog čišćenja rijeke Kupe na području gradskog središta.

Dруги ovogodišnji sastanak Projektnog odbora i članova tematskih skupina Lokalne agende za karlovačke rijeke održao se 6. prosinca u prostoru Centra za mlade na Gazi. Na sastanku se rekapituliralo sve učinjeno po planu aktivnosti u 2013. godini. Također napravio se i okviran plan aktivnosti za 2014. godinu, a od planiranih aktivnosti dvije ipak dominiraju

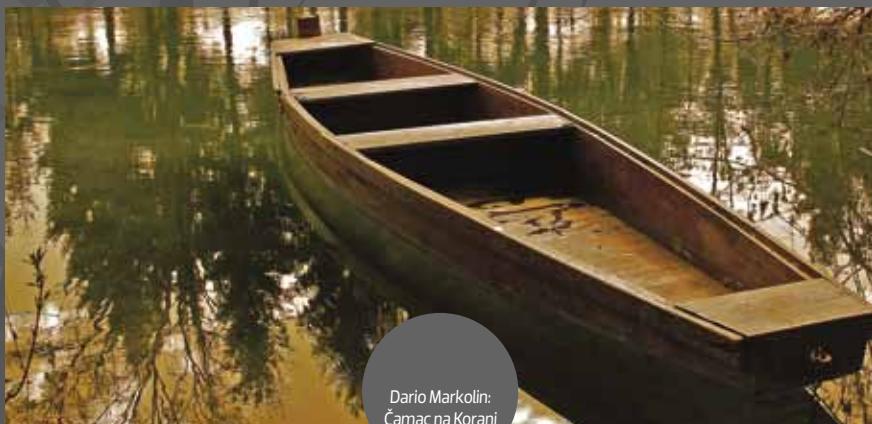

Detalj sa sastanka Projektnog odbora i članova tematskih skupina Lokalne agende za karlovačke rijeke

jer zahtjevaju dužu i ozbiljniju pripremu. To su veliko čišćenje rijeke Kupe (planirano od Kamanja pa do Rečice) i izgradnja šest kupskih čamac za održavanje utrke čamac na rijeci Kupi, ali i za korištenje tokom cijele godine od strane građana grada Karlovca.

ČAMAC NA KUPI I KORANI

Eko Pan se ove godine javio na natječaj Grada Karlovca s projektom "Čamac na Kupi i Korani". Ovim se projektom nastoji popularizirati odgovorno i održivo korištenje čamac na rijeci Kupi i Korani te se nastoji održati i potaknuti tradicija izgradnje kupskih i koranskih čamac. U partnerstvu sa Šumarskom i drvodjeljskom školu Karlovac izgradila bi se dva čamaca te bi se onda isti i registrirali u Lučkoj kapetaniji Sisak. Cilj registracije čamac je sprečavanje krađe i prodaje ukradenih čamac, ali i sprečavanje krivolova ribe s ukradenim čmcima. Zbog nedostatnih sredstava dobivenih na natječaju (4.000,00 kn) prisiljeni smo izraditi samo kupski čamac uz sufinanciranje Turističke zajednice grada Karlovca i Gradske četvrti Zvijezda.

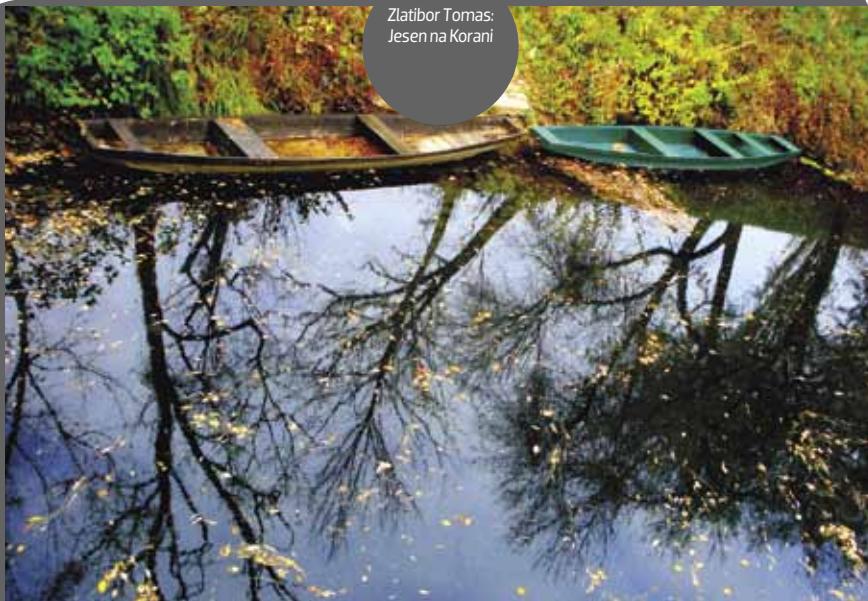

Dario Markolin:
Čamac na Korani

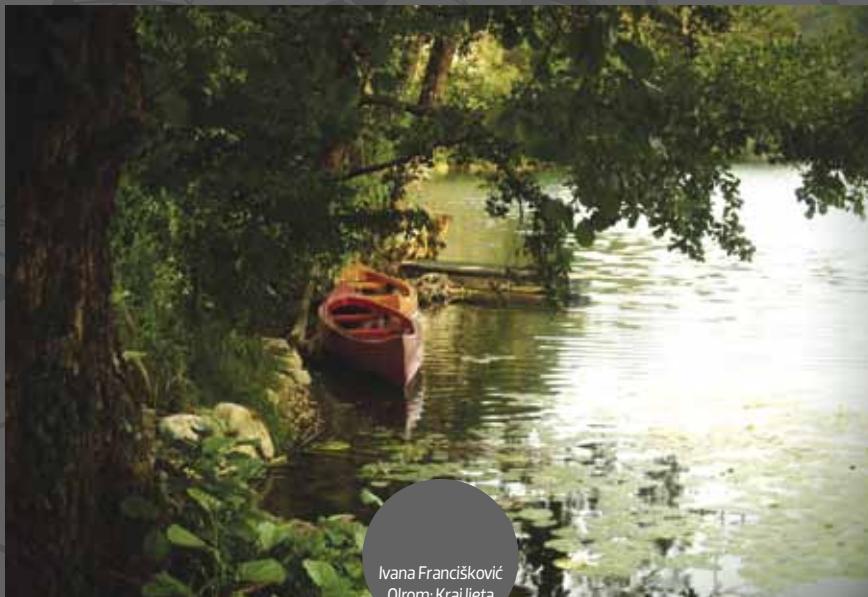
IZLOŽBA FOTOGRAFIJA NA TEMU "UŽIVAM RIJEKU"

Eko Pan je i ove godine organizirao izložbu fotografija na temu "Uživam rijeku". Cilj izložbe je približiti naše rijeke građanima ne samo u ljetnom periodu kada su pune kupača već i u ostalim godišnjim dobima te tako pobuditi osjećaj za očuvanje i zaštitu rijeka kod naših sugrađana. Na izložbu je svoje fotografije karlovačkih rijeka poslalo 29 fotografa. Najbolja fotografija svakog fotografa je izabrana i postavljena u izložbi.

Prošlogodišnja izložba fotografija karlovačkih rijeka bila je postavljena u Knjižnici za mlade 20. travnja za Dan planeta Zemlje.

Zlatibor Tomas:
Jesen na Korani

Ivana Francišković
Olorom: Kraj ljeta

VOLONTIRANJE

O VOLONTIRANJU

Volonterski rad je jedna od najvećih vrednota suvremenog društva. Eko Pan već dugi niz godina kroz svoj rad potiče volonterstvo te razvija sustav volontiranja za opće dobro, sve u skladu s zakonom o volonterstvu te nacionalnim programom poticanja volonterstva. U 2013. godini Eko Pan organizirao je nekoliko volonterskih akcija.

PROMICANJE VOLONTERSTVA

U studenom 2013. godine Eko Pan je u sklopu promoviranja volonterstva u Gimnaziji Karlovac održao šest predavanja na tu temu. Učenicima maturantima predstavljen je volonterski rad kojim se bavi Eko Pan putem dva kratka filma, film o međunarodnom volonterskom kampu "Pan Overground" iz 2012. godine i film o ovogodišnjoj održanoj akciji čišćenja rijeke Kupe u sklopu Dana V(volonterstva) koja se održala 8. lipnja. U interaktivnom predavanju nakon filmova i dalnjem razgovoru s učenicima predstavljene su im ostale volonterske aktivnosti Eko Pana (međunarodni volonterski kampovi, čišćenje rijeka i šuma od otpada) te im je omogućeno da se i sami prijave na neku volontersku aktivnost koju će Eko Pan u budućnosti organizirati. Učenici su upoznati i s radom našeg partnera u organizaciji međunarodnih volonterskih kampova VCZ-a (Volonterskog centra Zagreb) te im je objašnjena procedura ukoliko i sami možda žele posjetiti neku stranu zemlju i tamo volontirati.

ČIŠĆENJE JEZERCA U GRADSKOJ ČETVRTI NOVI CENTAR

Povodom obilježavanja Dana planeta Zemlje, 20. travnja organizirali smo zajedno s Klubom za podvodne aktivnosti Karlovac čišćenje jezera u gradskoj četvrti Novi Centar. Uz pomoć Javne vatrogasne postrojbe Karlovac koja je za tu priliku stavila na raspolaganje čamac volonteri Eko Pana i KPA Karlovac uspjeli su očistiti površinu jezera od plutajućeg smeća. Akciju su se pridružili i stanovnici okolnih zgrada kao i gradska tvrtka Čistoća koja je nakon akcije poslala kamion i preuzeila sakupljeni otpad.

U akciji koja je trajala 5 sati sudjelovalo je 5 volontera s ukupno 25 volonterskih sati.

KORPORATIVNO VOLONTIRANJE I SURADNJA S KARLOVAČKOM PIVOVAROM

U 2013. godini Karlovačka pivovara po četvrti je put sufinancirala međunarodne volonterske kampove, što je pokazatelj dobre suradnje, ali i nastojanja ove tvrtke za što aktivnijim sudjelovanjem u volonterskim, ali i programima zaštite okoliša.

Krajem proljeća 2012. godine predstavnici Karlovačke pivovare pozvali su nas na sastanak s molbom za suradnju u programu Korporativnog volontiranja s kojim su namjeravali započeti na području grada Karlovca. Kako nisu imali konkretnu viziju gdje bi i kako mogli volontirati, zamolili su nas da osmišlimo prijedlog volonterskog programa.

S obzirom da je tijekom provedbe projekta "Upravljanje i zaštita karlovačkih rijeka" uočena potreba za sustavnijom i kvalitetnijom komunikacijom s gradskim četvrtima i mjesnim odborima, program volontiranja za KAPI oslanja se upravo na direktni doprinos i odaziv na potrebe gradskih četvrti i mjesnih odbora. Logično, za prvu volontersku akciju odabранa je GČ Dubovac, gdje je i sjedište Pivovare. Ovaj program korporativnog volontiranja nazvan je Dan V(olontiranja). Na sastanku s predstnikom četvrti dogovoren je uklanjanje divljeg odlagališta na Strmcu. Akcija je održana 20. listopada 2012. u prijepodnevnim satima. Tvrta Čistoća osigurala je kontejner za akciju. Sudjelovali su zaposlenici Karlovačke pivovare, predstavnik GČ Dubovac te članovi Eko Pana, a sam događaj su popratili gotovo svi mediji.

Ove godine prednost smo dali području uz rijeke kako bismo ujedno obilježili i Svjetski dan voda. Za mjesto ovogodišnje akcije izabrali smo rijeku Kupe. Plan je bio očistiti obale Kupe od Veslačkog kluba na Dubovcu pa do mjesta paljenja krijesa na Gazi te na suprotnoj obali od mosta grada Allesandrije pa do mjesta paljenja krijesa na Baniji. Ronioći Kluba za podvodne aktivnosti Karlovac čistili su korito Kupe od splava kod veslačkog kluba prema uzvodno. Dan

Dodite na **DAN V** DAN VOLONTIRANJA

Pozivamo vas na volontersku akciju
čišćenja rijeke Kupe

– dešne obale od Veslačkog kluba do mještva poljoprivrede Igrane na Gazi te lijeve obale u mjestu grada Aleksandrije do mještva poljoprivrede Igrane na Banji.

subota, 8. lipnja 2013. od 9 sati

Mjesto početka i završetka akcije:
Dubovac – kod mještva poljoprivrede Igrane na Gazi
Novi Centar – kod mještva spreda Kliničkog centra Dubovac, Županija Požeško-slavonska županija
Zvijezda – Mazarinićevo oklado preko puta Čimović mještva Zvijezda, Mještvo Čimović, Županija Požeško-slavonska županija
Banja – Eng Kupe se moći vidjeti na planici – Sredinom Šetnji ulici
Aleksandrija – mještvo Igrane na Banji, Županija Požeško-slavonska županija
Hrastnik-Hrenetić – mještvo Igrane na Banji, Županija Požeško-slavonska županija

Nakon završetka akcije,
sve sudjelovatelje pozivamo u 12 sati
na svečanost u Karlovačkoj pivni i restorilj
kad restoran Kaska na Dubovcu. Vidimo se!

Gradski četvrti Dubovac, Novi Centar, Zvijezda, Gazi, Banja i Drežnik-Hrenetić.

V organiziran je 8. lipnja. U akciji su osim volontera Karlovačke pivovare i Eko Pana sudjelovali i volonteri iz gradskih četvrti Dubovac, Novi Centar, Zvijezda, Gazi, Banja i Drežnik-Hrenetić, kao i članovi Kluba športskih ribolovaca Korana i članovi Ronilačkog kluba Žabac. U akciji je od otpada u potpunosti očišćeno područje obala Kupe u gradu Karlovcu. Otpad je odmah preuzeila grad-ska tvrtka Čistoča koja je za potrebe akcije donirala dva kontejnera.

Korporativno volontiranje Eko Pan predstaviti će i ostalim velikim tvrtkama u gradu Karlovcu, pa se nadamo da ono postati ustaljeni oblik volontiranja u lokalnoj zajednici.

Na ovogodišnjoj volonterskoj akciji sudjelovalo je 95 volontera koji su radili 4 sata i sve-ukupno odradili 380 volonterskih sati.

U 2013. godini članovi Eko Pana ostvarili su više od 2900 volonterskih sati!

Karlovačka pivovara
DIO HEINEKEN KOMPANIJE

BICIKL STABLO ČUVA

O IDEJI

Karlovcu nema reciklažnog dvorišta niti postoji "od vrata do vrata" sustav odvajanja i prikupljanja papira. Interes građana je velik, a to potvrđuje i telefonski upitnik kojeg je udruga provela tijekom zime 2011. godine, rezultat kojeg je pokazao da u Karlovcu postoji veliki broj onih koji žele odvajati papir. Međutim, niti jedna karlovačka tvrtka koja se bavi otpadom ili nije zainteresirana, ili nema mogućnosti prikupljati odvojeni papir. Kako udruga na Zeleni telefon redovno dobiva upite građana i poslovnih subjekata o mogućnostima odvajanja papira, želja nam je pokrenuti dugoročni, održivi projekt prikupljanja papira na području grada Karlovca.

O PROJEKTU

Na nacionalnom natjecanju u organizaciji Zelene Akcije pod nazivom "Boje ideje za EU fondove" jedna od tri nagrađene projektne ideje bila je i Panov projekt "Bicikl stablo čuva". Pobjedom na natjecanju osigurana su sredstva za nabavku teretnog bicikla, a realizacija ovog projekta započela je u proljeće 2013. godine, kada se na karlovačkim ulicama pojavio teretni bicikl za prikupljanje starog papira. U suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje putem mjere za zapošljavanje nezaposlenih osoba u javnom radu za opće dobro zaposlili smo dvije osobe koje su dvaput tjedno, ponedjeljkom i četvrtkom, teretnim biciklom prikupljale stari papir po ulazima. Trenutno se prikupljanje odvija na volonterskoj osnovi. Prikljenjeni papir preuzima tvrtka CE-ZA-R d.o.o. (dio C.I.O.S. Grupe) s kojima je Eko Pan na ovome projektu uspostavio odličnu suradnju. Ovaj projekt, iako malen, direktno doprinosi lokalnom razvoju te je pokazatelj učinkovitosti civilnog sektora.

BROJEK

Više od

12000 kg

sirovine prikupljeno je tijekom pet mjeseci prikupljanja starog papira

94

subjekta uključila su se u projekt, među kojima ima stambenih ulaza i poslovnih ureda

IMAM-DAM DOBRO DAM

O OTPADU

tpad je godinama problem okoliša broj jedan u Hrvatskoj, pa i u Karlovačkoj županiji, a jedino njegovim pravilnim gospodarenje možemo učiniti pozitivan pomak. Pravilno gospodarenje otpadom je ono u kojem je slijed opcija: prevencija nastanka otpada, smanjivanje količine održavanjem, popravljanjem, prodajom ili dijeljenjem, ponovno iskorištanje proizvoda ili pakiranja, prerada i konačno kao posljednja opcija njegovo odlaganje. Kroz godine članice i članovi Eko Pana redovito provode projekte koji uključuju stvaranje racionalnog i održivog odnosa prema otpadu.

O PROJEKTU

Kako nam je cilj osigurati održivo upravljanje otpadom koje poštuje načela recikliranja i smanjivanja količine otpada u cijeloj Karlovačkoj županiji kroz osiguravanje potrebne infrastrukture, edukacije i osvješćivanje stanovništva sada već davne 2005. u suradnji smo s udrugom Domaći osmisili i počeli provoditi projekt "Imam, dam – dobro sam", sajam rabljenih stvari i rukotvorina. Sajam je namijenjen prodaji, razmjeni i darivanju rabljenih stvari i rukotvorina. Održava se jednom mjesечно, druge subote u mjesecu, u ili ispred Centra za mlade na Gazi (ovisno o vremenskim prilikama). U međuvremenu započelo se i s inicijativom "Boovljak u kvartu", a tom prigodom naš sajam je gostovao na Dubovcu i u Grabriku. Od 2013. godine održavaju se i redovni tematski buvljaci, pa smo tako organizirali sajam rabljenih stvari i odjeće za djecu i mame, u veljači, i specijalno blagdansko izdanje održano 14. 12. 2013. koje je upotpunila i izložba božićnih drvaca od recikliranih materijala. Zahvaljujemo svima koji već godinama svojim dolascima podržavaju ovaj maleni projekt.

Detalj sa
sajma

PRAĆENJE STANJA BIJELE RODE U
KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

O PROJEKTU

Završni rad iz 2010. godine na temu "Praćenje stanja populacija bijele rode (*Ciconia ciconia L.*) u Karlovačkoj županiji", autorice Gordane Zatezalo, inače članice Eko Pana, bio nam je polazišna točka u pokretanju i razvijanju ovoga projekta. Gordana je tijekom dvije godine pratila populaciju bijele rode u Karlovačkoj županiji i na taj način utvrdila točnu bazu podataka o broju gnijezda i populaciji rode u Karlovačkoj županiji. Time nam je osigurala temelje za daljnje aktivnosti unutar kojih ćemo i dalje istraživati se brojnost parova, uspješnost gniježđenja i trend populacija bijele rode u Karlovačkoj županiji.

Osnovna svrha istraživanja je potaknuti praćenje stanja ove vrste jer se u Europi smatra važnim indikatorom stanja okoliša.

O STANJU BIJELE RODE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI U 2013. GODINI

Prikupljanje i sistematizaciju podataka volonterka Eko Pana provodi od 2010. godine u dvije faze. Prva faza odnosi se na kartiranje gnijezda, a druga na prebrojavanje adultnih i juvenilnih jedinki. Nakon provedenog kartiranja i prebrojavanja u 2013. godini pronađene su neke nove lokacije gnijezda koje prijašnjih godina nisu uočene, a za jedno gnijezdo u Šišljaviću sigurni smo da je novoizgrađeno. Nakon prebrojavanja juvenilnih jedinki može se zaključiti da ni ova godina nije bila dobra za pomladak roda. Naime aktivno je 45 gnijezda, a mladih ptica pronađeno je 65 što je znatno manje od prethodne godine, obzirom da je tada bilo aktivno 42 gnijezda sa pomlatkom od 69 jedinki. Elektro Karlovac dostavljen je popis svih gnijezda kojima je potrebna hitna sanacija zbog mogućnosti rušenja i pričinjavanja štete kako za rode tako i za električne vodove kuća. Očekuje se da će do sljedeće sezone gniježđenja u ožujku kritična gnijezda biti sanirana.

Lokacije
gnijezda, aktivnost
gnijezda, odrasle i
juvenilne jedinke u
2013. godini

R. B.	Lokacija	Opis	Opis lokacije (orientir)	Aktivnost	Broj jedinki	Broj mladih
1	Lazina	nema postolje, na drvenom stupu, jako loše stanje	k.b.180, raskrižje	aktivno	2	1
2	Lazina 2	nema postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	u blizini k.b. 72 kod GM marketa	aktivno	2	1
3	Draganić 1	nema postolje, na drvenom stupu, loše stanje	kod marta GM, raskrižje preko puta OŠ Draganić, k.b. 58	aktivno	2	1
4	Draganić 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	k.b. 4 na glavnoj cesti, autobusna stanica	aktivno	2	3
5	Draganić 3	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. Goljak 10, benzinska postaja	aktivno	2	0
6	Draganić 4	na betonskom postolju dalekovoda, dobro stanje	kod željezničke stanice	aktivno	2	1
7	Draganić 5	ima postolje, prošlogodišnje gnezdo na betonskom stupu	k.b. 24	aktivno	2	2
8	Trg 2	nema postolja, na stablu koje nema grane, dobro stanje	k.b. 24	aktivno	2	0
9	Zorkovac Na Kupi	metalno postolje na betonskom stupu	preko puta k.b. 21	neaktivno	0	0
10	Jurovski Brod	nema postolje, na betonskom stupu	kod k.b. 24 na gl.cesti	aktivno	1	0
11	Zaluka Lipnička	na krovu, dobro stanje gnezda, krov je u dosta lošem stanju	na krovu štale kod k.b. 43	aktivno	2	3
12	Pravutina 1	ima postolje, na betonskom stupu, izmješteno	kod k.b. 71	neaktivno	0	0
13	Pravutina 2	na betonskom stupu, postolje postavljeno 2012.	kod k.b. 60	aktivno	2	1
14	Pravutina 3	nema postolje, na drvenom stupu	kod k.b. 81	aktivno	2	1
15	Pravutina 4	nema postolje, na betonskom stupu, loše stanje	kod crkve	aktivno	2	1
16	Pravutina 5	nema postolje, na drvenom stupu, loše stanje	k.b. 7	aktivno	2	3
	Pravutina 6	Ima postolje, na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	k.b. 89	aktivno	2	0
17	Jurovo	nema postolje, na betonskom stupu	k.b. 25	aktivno	2	0
18	Mišinci	nema postolje, na drvenom stupu koji je u lošem stanju, potrebna sanacija	k.b. 16	aktivno	2	2
19	Gornje Pokupje	metalno postolje na betonskom stupu	na glavnoj cesti, k.b. 1	aktivno	2	3
20	Mahično	metalno postolje na betonskom stupu	u dvorištu vulkanizerske radionice na gl.cesti	neaktivno	2	4
21	Novaki	metalno postolje na betonskom stupu	kod restorana Dolce Vita	aktivno	2	1
22	Hrnetić	na betonskom stupu	Hrnetić 1	neaktivno	0	0
23	Gaza	na dimnjaku, dobro stanje	na krovu Stolarje Ribičić	aktivno	2	3
24	Vodostaj	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	raskrižje Kapelnička	aktivno	2	2
25	Vodostaj 2	nema postolje, loše stanje na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	k.b. 49	neaktivno	0	0
	Donje Mekušje	na dimnjaku, srušeno 2013.	na dimnjaku OŠ k.b. 3	srušeno	/	/
26	Donje Mekušje 2	na betonskom stupu	iza stadiona NK Kupa k.b. 124	neaktivno	0	0
27	Husje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	zavoj na samom početku sela	neaktivno	0	0

**PRAĆENJE STANJA BIJELE
RODE U KARLOVAČKOJ
ŽUPANIJI**

R. B.	Lokacija	Opis	Opis lokacije(orientir)	Aktivnost	Broj jedinki	Broj mladih
	Kobilic Pokupski	metalno postolje, na betonskom stupu, srušeno gnjezdo 2013.	unutrašnost sela na raskrižju, kod k.b. 30	srušeno	/	/
28	Rečica 1	na metalnom postolju iznad dimnjaka, dobro stanje	na stupu pored OŠ	neaktivno	0	0
29	Rečica 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	k.b. 111	aktivno	2	0
30	Rečica 3	na betonskom stupu, ima postolje	preko puta k.b. 119	aktivno	2	1
31	Rečica 4	ima postolje, na betonskom stupu, loše stanje	k.b. 158	aktivno	2	1
32	Rečica 5	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	preko puta k.b. 158	aktivno	2	3
33	Rečica 6	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	k.b. 203 kod pruge	aktivno	2	0
34	Rečica 8	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 73	aktivno	2	0
35	Rečica 9	nema postolje, na betonskom stupu	kod k.b. 112	aktivno	2	1
36	Rečica 10	nema postolje, na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	k.b. 187	aktivno	2	2
37	Luka Pokupska	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	sa lijeve strane glavne ceste k.b. 20	neaktivno	0	0
	Luka Pokupska	metalno postolje, na betonskom stupu, Srušeno 2013.	lijeva strana glavne ceste k.b. 128	srušeno	/	/
38	Zamršje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	k.b. 30 na glavnoj cesti	aktivno	2	3
39	Blatnica	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	k.b. 6; 20 m od crkve	neaktivno	0	0
40	Šišlјavić 1	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 36	aktivno	2	1
41	Šišlјavić 2	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 253	neaktivno	0	0
42	Šišlјavić 3	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 238	aktivno	2	1
43	Šišlјavić 4	metalno postolje, na betonskom stupu, jako loše stanje	kod k.b. 225	aktivno	2	4
44	Šišlјavić 5	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 118	aktivno	2	0
45	Šišlјavić 6	metalno postolje iznad dimnjaka, dobro stanje	na krovu mjesnog ureda	aktivno	2	3
46	Šišlјavić 7	nema postolje, na betonskom stupu, jako loše stanje	na sporednoj cesti, cca 150 od mjesnog ureda, k.b. 300	aktivno	2	2
47	Šišlјavić 8	novo, nema postolje	k.b. 243	neaktivno	0	0
48	Šišlјavić 10	nema postolje, na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	k.b. 97	aktivno	2	0
49	Banska Selnica	nema postolje, na betonskom stupu	kod kapelice kraj novog mosta	aktivno	2	1
50	Skakavac	nema postolje, na betonskom stupu, postoji ranijih godina ali nije identificirano	k.b. 22	aktivno	2	0
51	Gornje Mekušje	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	preko puta mlijekare kod k.b. 25	aktivno	2	1
52	Cerovac Vukmanički	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	na glavnoj cesti kod k.b. 49b	aktivno	2	0
53	Ladvenjak	metalno postolje, na betonskom stupu, dobro stanje	kod k.b. 107	aktivno	2	2
54	Ladvenjak 2	nema postolje, na betonskom stupu, potrebna sanacija	Selišće k.b. 47a	aktivno	1	0
55	Donji Velemerić	nema postolje, na betonskom stupu	kod k.b. 48	aktivno	2	4
56	Plaški	nema postolje, na betonskom stupu	na D 42, preko puta k.b. 39	aktivno	2	2
Ukupno				45	90	65

PRIHODI I DONATORI

T

ijekom 2013. godine projekti i programi Eko Pana finansijski su podržani od:

Naziv projekta	Trajanje projekta	Donator	Ostvarena potpora
Institucionalna potpora razvoju i/ili stabilizaciji udruge	1.1. -31.12.2013.	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	145800 KN
Bicikl stablo čuva	1.1. -30. 4. 2013.	Zelena akcija	7569,41KN
Međunarodni volonterski kampovi	1.6. -31.12.2013.	Karlovačka pivovara	25000 KN
Given Gain platforma	1.3. -31.3. 2013.	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	3765 KN
Mjere poticanja zapošljavanja	29.4. -28.10.2013.	Hrvatski zavod za zapošljavanje	43700,76 KN
Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša	7.4.-31.12.2013.	Zelena Istra	40673,73 KN
Podrška u prijenosu okolišnih politika - STEP	7.4.-31.12.2013.	Zelena akcija	109225,74 KN
Čamac na Kupi	1.5.-31.12.2013.	Grad Karlovac	4000 KN
Čamac na Kupi	1.5.-31.12.2013.	Turistička zajednica Grada Karlovca	500 KN
Čamac na Kupi	1.5.-31.12.2013.	Gradska četvrt Zvijezda	1000 KN

O

bavljanjem dopuštenih nam djelatnosti ostvarili smo sljedeće prihode:

Djelatnost	Ostvareni iznos
Donacije za promo materijal	560 KN
Članarine	1360 KN
Donacija putem portala Dobri buvljak	140 KN
Donacija putem Given Gain platforme	30 KN
Donacija građana za korištenje bicikala	150 KN
Karlovačka banka-pripis kamate	113,33 KN
Amplio virtus-istraživanje tržišta	500 KN
Participacija članova sekcije Mala tvornica reciklaže	1020 KN
Edukativne radionica Mala tvornica reciklaže za OŠ Perušić	1614 KN

IMPRESSUM

Naslov: Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode, GODIŠNJI
IZVJEŠTAJ O RADU U 2013.

Izdavač: Eko Pan

Projekt: Institucionalna potpora stabilizaciji i/ili razvoju udruge

Pripremile/i: Denis Frančišković, Ivan Mužar, Ivana
Francišković Olrom, Valentina Mesarić

Obljekovanje i priprema za tisk: Jelena Đorđević

Tisk i dorada: Tiskara Zelina d.d.

Naklada: 200 primjeraka
Karlovac, 2013.

INFO

Adresa: STRUGA 1, 47000 KARLOVAC

Telefon/telefax: 047 614 063

Mobitel: 095 9083578

Zeleni telefon: 072 123 456

E-mail: eko-pan@inet.hr

WEB: www.eko-pan.hr

ŽIRO RAČUN: Karlovačka banka d.d., HR1124000081107214313

MATIČNI BROJ: 1660675

JOVA PUBLIKACIJA TISKANA JE NA RECYKLIRANOM PAPIRU

www.eko-pan.hr

